

Onderwerp: advies over het plan 'Haren vol Energie'

Aan het college van burgemeester
en wethouders van de gemeente Haren
Raadhuisplein 10
9751 AN Haren

Haren, 31 augustus 2017

Geacht college,

Hierbij ontvangt u het advies over het plan 'Haren vol Energie'.

De Milieuadviesraad (MAR) Haren heeft kennis genomen van het plan 'Haren vol Energie'. Na ontvangst van het plan heeft op 22 augustus 2017 ambtelijk overleg met de gemeente plaatsgevonden. De initiële bevindingen van de MAR werden daarin naar voren gebracht en van de zijde van de gemeente werd een en ander aan achtergronden toegelicht.

De MAR wil allereerst benadrukken dat het goed is dat de gemeente erop inzet om het gebruik van (fossiele) energie te beperken en duurzame energieconsumptie wil stimuleren. In dat licht bezien is het ook positief om een planmatige aanpak na te streven. Dat laat uiteraard onverlet dat het thema duurzaamheid breder is dan het onderwerp energie. De MAR hoopt dan ook dat de gemeente uiteindelijk die breedte zal gaan opzoeken.

Wat betreft het plan 'Haren vol Energie' komt de MAR tot de volgende observaties en adviezen:

Het plan is op verzoek van de gemeente geschreven door een extern adviesbureau. De MAR wil aannemen dat dit bureau gekozen is vanwege goede naam en resultaten elders. Het plan/model zou niettemin aan potentie winnen indien enig inzicht in de ervaringen met betrekking tot de werkzaamheid van de voorgestelde specifieke aanpak gegeven kon worden. Hierbij is ook van belang in hoeverre het plan voldoende toepasbaar is op de specifieke Harense situatie betreffende duurzaamheid.

Het plan omvat een groot aantal, deels los van elkaar staande, initiatieven en activiteiten. Hierbij gaat het enerzijds om nieuwe onderwerpen en anderzijds om reeds lopende zaken. Dit is mede af te leiden uit de globale kostenraming bij het plan. Naar de opvatting van de MAR leidt die mix van nieuwe en reeds lopende aangelegenheden tot onhelderheid, ook in termen van te behalen (meetbare) resultaten en effecten, de financiering, en de verantwoording daarover. Beter zou het zijn om een duidelijke scheiding/markering aan te brengen.

Een tweede constatering is dat het plan een zeer uiteenlopend scala aan ideeën en onderwerpen presenteert. Dit is enerzijds ambitieus, maar deze aanpak kan anderzijds ook leiden tot versnippering van de inzet en vermindering van de aandacht. Dit geldt des te meer omdat de beschikbare middelen voor de uitvoering en implementatie – er is 57000€ begroot - beperkt zijn.

Verder signaleert de MAR dat diverse onderdelen van het plan sterk leunen op medewerking van burgers, bedrijven en organisaties. Zo wordt gerekend op de Harense electrazaken om 200 energiezuinige apparaten weg te geven ('stekkerchallenge'), wordt co-financiering voor laadpalen beoogd ('gemeente challenge'), wordt inzet van buurthuizen en sportverenigingen voorzien ('energychallenges') en uitgegaan van medewerking van de Nederlandse Spoorwegen om het dak van de lijnwerkplaats van zonnepanelen te voorzien. Duurzaamheid is uiteraard niet een issue voor de gemeente alleen. Daarom is inzet van derden goed en nodig, maar het geeft tevens voor het plan een afbreukrisico als niet op enige wijze (een redelijke) zekerheid over die participatie zou bestaan in de concrete Harense werkelijkheid. Waar het gaat om financiële prikkels en verleidingen voor burgers, bedrijven en organisaties: deze kunnen onder omstandigheden ongetwijfeld werken, mits goed doordacht en secuur uitgewerkt. Dat lijkt in het voorliggende plan nog te ontbreken.

Het komt de MAR voor dat enkele specifieke onderdelen van het plan onduidelijk zijn of vragen oproepen. Zo bieden de slimme meters van Enexis allerlei inzicht in het energieverbruik. Echter de MAR wijst u erop dat aspecten van vrijwilligheid en privacy hierbij niet uit het oog verloren mogen worden.

Op het onderdeel 'Buurt van de toekomst' wordt aangegeven dat veel vraagstukken (op gebied van duurzaamheid) binnen de eigen buurt moeten worden opgelost. Dat zou er vervolgens toe leiden dat "minder geldstromen de buurt in gaan en mogelijk een deel van de besparing beschikbaar kan worden gesteld aan de buurt". Dit veronderstelde financiële mechanisme, hoe aantrekkelijk wellicht ook, is voor de MAR onduidelijk. Overigens is het betreffende onderdeel, samen met de 'Knallende start' met dhr. Kuipers verantwoordelijk voor bijna 50% van de kosten. In de beleving van de MAR vereist een dergelijke keuze een steviger onderbouwing.

Voor wat betreft het onderdeel 'Meer waarde' wordt gesuggereerd dat de gemeente voor energiebesparende maatregelen op voorhand subsidies voor alle huishoudens in Haren kan aanvragen. De vraag is of dit realistisch is en er werkelijk een dergelijke generieke gemeentelijke aanvraag bij de bestaande subsidieketten gedaan kan worden en aan de burgers aangeboden kan worden.

Op grond van zijn bevindingen, zoals hierboven omschreven, adviseert de MAR het plan meer concentreren en vooral te richten op de specifieke Harense uitdagingen en kansen. Ook vanwege het beperkte budget is er geen ruimte om de spreekwoordelijke duizend bloemen te laten bloeien, maar moet gerichte inzet gepleegd worden. 'Less is more' in dit verband.

In de begeleidende notitie wordt gesproken over het hoge niveau van gasverbruik voor woningen in Haren, nl. 50% hoger dan het Nederlandse gemiddelde, tezamen bijna 17 miljoen m³. Dit gegeven zou aanleiding kunnen zijn om in ieder geval nadrukkelijke aandacht aan specifieke manieren voor energiebesparing e/o verduurzaming van de energieconsumptie in de bestaande Harense woningvoorraad te schenken.

Zo zijn er mogelijk meer en andere Harense kenmerken en kentallen die een basis voor een heldere Harense aanpak t.a.v. duurzaamheid kunnen vormen. Om een solide traject te bewandelen, zou overwogen zou kunnen worden eerst een korte nadere verkenning hiernaar uit te voeren en hierover met de belangrijkste stakeholders van de Harense gemeenschap te spreken. Hiermee kunnen visie, richting en draagvlak voor een probleemgerichte aanpak gevonden worden en kunnen

afbreukrisico's zoveel mogelijk beperkt worden . Bij dit alles zou de gemeente zich steeds moeten afvragen waar zij als partij - in welke hoedanigheid ook - een evidente en specifieke meerwaarde ten aanzien van (initiatieven voor) duurzaamheid kan bieden, en daarop haar keuzes moeten bepalen.

Hoogachtend,

Namens de Milieuadviesraad Haren,

Dr. B.H. Ruessink
Voorzitter

Drs. H.M. Westra
Secretaris